Frivillig särbeskattning av makar

Av assessor Gunnar Björne

Den särskilda skatteberäkningen för makar — frivillig särbeskattning — tillämpades för första gången vid föregående års taxering. Antalet ansökningar om särbeskattning utgjorde i hela landet ca 80.000—90.000. I de allra flesta fall ledde de till lägre skatt. Föreliggande statistik tyder dock på att åtskilliga skattskyldiga, som skulle ha gynnats av särbeskattningen, underlåtit att ansöka därom. Det är därför all anledning för gifta skattskyldiga att i samband med 1968 års deklaration undersöka om särbeskattning skall begäras. Det ungefärliga resultatet av särbeskattning vid olika inkomstkombinationer framgår av tabellen nedan.

I det följande återges huvuddragen av de aktuella reglerna.

Den frivilliga särbeskattningen innebär att makar, som båda haft arbetsinkomst, efter ansökan kan få den statliga inkomstskatten och folkpensionsavgiften beräknad i princip enligt reglerna för ensamstående skattskyldig. Särbeskattningen är alltså konstruerad såsom en särskild skatteberäkning på debiteringsstadiet. Makarna samtaxeras på vanligt sätt.

De inkomster som utgör arbetsinkomst och alltså berättigar till särbeskattning är bl. a. följande.

inkomst av tjänst: all inkomst utom periodiskt understöd och liknande.

inkomst av jordbruk och rörelse: inkomst från sådan förvärvskälla där den skattskyldige varit verksam i ej blott ringa omfattning. Rörande jordbruksinkomster kan nämnas att inkomst av utarrenderat jordbruk i regel inte är arbetsinkomst.

Inkomst av annan fastighet, tillfällig förvärvsverksamhet och kapital utgör aldrig arbetsinkomst. Undantag från denna regel gäller dock nyssnämnda slags inkomster som inte överstiger 1.000 kr. Sådana inkomster behandlas av praktiska skäl som arbetsinkomst.

Ansökningen om frivillig särbeskattning skall ske skriftligt på särskild blankett. Det räcker därvid att den ena av makarna skriver på. Ansökningen skall inges till den lokala skattemyndigheten *senast den 1 juli under taxeringsåret.* Lämpligen ges ansökningen in tillsammans med den allmänna självdeklarationen.

Om taxeringsnämnden avviker från deklarationen förlängs ansökningstiden till den 15 augusti taxeringsåret. Har prövningsnämnden ändrat taxeringarna är ansökningstiden två månader från beslutet.

På ansökningsblanketten skall den skattskyldige ange om han önskar särbeskattning bara i det fall den sammanlagda skatten blir lägre (alt. 1). Har han gjort detta får han inte någon särskild under-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-17 18:05:08

Tabell utvisande ökningen (+) eller minskningen (—) av den sammanlagda om frivillig särbeskattning

Enbart arbetsinkomster. Kommunal utdebitering = 19 kr per skattekrona. samt sjukförsäkrings-

Mannens inkomst kr	Skatte-system	Kvinnans inkomst, kr						
		6 000	12 000	14 000	16 000	18 000	20 000	22 000
1	2	3	4	5	6	7	8	9
6 000	sam	1 843 ± 0	3 997 + 38	4 680 + 190	5 360 + 427	6 136 + 608	6 906 + 784	7 815 + 843
	sär	1 843	4 035	4 870	5 787	6 744	7 690	8 658
12 000	sam	3 997 + 53	6 142 ± 0	6 923 + 52	7 828 + 76	8 720 + 137	9 594 + 154	10 494 + 167
	sär	4 050	6 142	6 975	7 904	8 857	9 748	10 661
14 000	sam	4 680 + 226	6 923 + 73	7 830 ± 0	8 718 + 26	9 603 + 42	10 493 + 43	11 428 + 21
	sär	4 906	6 996	7 830	8 744	9 645	10 536	11 449
16 000	sam	5 362 + 471	7 830 +105	8 720 + 38	9 603 ± 0	10 506 ± 0	11 430 — 35	12 442 — 134
	sär	5 831	7 935	8 758	9 603	10 506	11 395	12 308
18 000	sam	6 136 + 649	8 718 +167	9 603 + 54	10 502 ± 0	11 438 — 34	12 441 — 147	13 453 — 246
	sär	6 785	8 885	9 657	10 502	11 404	12 294	13 207
20 000	sam	6 906 + 825	9 592 +184	10 493 + 55	11 427 — 34	12 441 — 147	13 445 — 260	14 457 — 359
	sär	7 731	9 776	10 548	11 393	11 294	13 185	14 098
22 000	sam	7 812 + 895	10 492 +207	11 428 + 43	12 439 — 123	13 453 — 236	14 457 — 349	15 501 — 480
	sär	8 707	10 699	11 471	12 316	13 217	14 108	15 021
25 000	sam	9 132 +1 057	11 929 +213	12 944 — 29	13 955 — 195	14 974 — 313	16 035 — 483	17 103 — 638
	sär	10 189	12 142	12 915	13 760	14 661	15 552	16 465
30 000	sam	11 413 +1 283	14 456 +193	15 504 — 82	16 571 — 304	17 642 — 474	18 702 — 643	19 770 — 798
	sär	12 696	14 649	15 422	16 267	17 168	18 059	18 972
35 000	sam	13 932 +1 405	17 092 +199	18 163 — 100	19 230 — 322	20 301 — 491	21 362 — 661	22 513 — 899
	sär	15 337	17 291	18 063	18 908	19 810	20 701	21 614
40 000	sam	16 549 +1 557	19 760 +299	20 832 ± 0	21 933 — 256	23 101 — 523	24 259 — 790	25 423 —1 041
	sär	18 106	20 059	20 832	21 677	22 578	23 469	24 382
50 000	sam	21 891 +1 679	25 391 +132	26 558 — 262	27 721 — 580	28 889 — 847	30 047 —1 114	31 211 —1 365
	sär	23 570	25 523	26 296	27 141	28 042	28 933	29 846
75 000	sam	36 415 +1 736	40 204 —100	41 468 — 591	42 727 —1 005	43 992 —1 369	45 246 —1 733	46 506 —2 079
	sär	38 151	40 104	40 877	41 722	42 623	43 513	44 427
100 000	sam	52 100 +1 657	55 889 —179	57 153 — 670	58 412 —1 084	59 677 —1 448	60 931 —1 811	62 191 —2 158
	sär	53 757	55 710	56 483	57 328	58 229	59 120	60 033
200 000	sam	118 678 +1 382	122 995 —982	124 437 —1 651	125 872 —2 241	127 313 —2 781	128 746 —3 323	130 182 —3 846
	sär	120 060	122 013	122 786	123 631	124 532	125 423	126 336

rättelse om den lokala skattemyndigheten finner att särbeskattningen ger högre skatt. I sådant fall beräknas skatten på vanligt sätt med tillämpning av sambeskattning. Bara om den skattskyldige i ansökningen angett att han påfordrar särbeskattning även om den sammanlagda skatten blir högre (alt. 2) kan en ansökan bifallas trots att den är oförmånlig för makarna. Det är sålunda ingen risk för att makar genom en ansökan om särbeskattning oavsiktligt skall få högre skatt än eljest.

Beträffande tabellen må framhållas att

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-17 18:05:08

direkta skatten för makar utan barn i olika inkomstkombinationer vid begäran vid 1968 års taxering

Med sammanlagd direkt skatt avses statlig och kommunal inkomstskatt och folkpensionsavgift.

Kvinnans inkomst, kr							
25 000	30 000	35 000	40 000	50 000	75 000	100 000	200 000
10	11	12	13	14	15	16	17
9 135 10 140 +1 005	11 417 12 635 +1 218	13 936 15 267 +1 331	16 553 18 036 +1 483	21 896 23 500 +1 604	36 421 38 069 + 1 648	52 106 53 663 + 1 557	118 684 119 940 + 1 256
11 933 12 106 + 173	14 460 14 601 + 141	17 096 17 232 + 136	19 765 20 001 + 236	25 395 25 466 + 71	40 209 40 035 — 174	55 894 55 629 — 265	123 002 121 906 — 1 096
12 944 12 894 — 50	15 504 15 389 — 115	18 163 18 020 — 143	20 832 20 789 — 43	26 558 26 254 — 304	41 468 40 823 — 645	57 153 56 417 — 736	124 437 122 694 — 1 743
13 959 13 753 — 206	16 575 16 248 — 327	19 234 18 880 — 354	21 938 21 649 — 289	27 726 27 113 — 613	42 733 41 682 — 1 051	58 418 57 276 — 1 142	125 878 123 553 — 2 325
14 974 14 652 — 322	17 642 17 147 — 495	20 301 19 779 — 522	23 101 22 548 — 553	28 889 28 012 — 877	43 992 42 581 — 1 411	59 677 58 175 — 1 502	127 313 124 452 — 2 861
16 035 15 543 — 492	18 702 18 038 — 664	21 362 20 670 — 692	24 259 23 438 — 821	30 047 28 903 —1 144	45 246 43 472 — 1 774	60 931 59 066 — 1 865	128 746 125 343 — 3 403
17 103 16 466 — 637	19 770 18 961 — 809	22 513 21 593 — 920	25 423 24 361 —1 062	31 211 29 826 —1 385	46 506 44 395 — 2 111	62 191 59 989 — 2 202	130 182 126 266 — 3 916
18 704 17 910 — 794	21 372 20 405 — 967	24 260 23 036 —1 224	27 169 25 805 —1 364	32 957 31 270 —1 687	48 398 45 839 — 2 559	64 083 61 433 — 2 650	132 340 127 710 — 4 630
21 372 20 417 — 955	24 267 22 912 —1 355	27 168 25 543 —1 625	30 078 28 312 —1 766	35 866 33 777 —2 089	51 548 48 346 — 3 202	67 255 63 940 — 3 315	135 932 130 217 — 5 715
24 260 23 058 —1 202	27 168 25 553 —1 615	30 070 28 185 —1 885	32 979 30 954 —2 025	39 006 36 418 —2 588	54 691 50 987 — 3 704	70 600 66 581 — 4 019	139 519 132 858 — 6 661
27 169 25 827 —1 342	30 078 28 322 —1 756	32 979 30 953 —2 026	35 889 33 722 —2 167	42 157 39 187 —2 970	57 842 53 756 — 4 086	73 952 69 350 — 4 602	143 112 135 627 — 7 485
32 957 31 291 —1 666	35 866 33 786 —2 080	39 006 36 417 —2 589	42 157 39 186 —2 971	48 431 44 651 —3 780	64 116 59 220 — 4 896	80 631 74 814 — 5 817	150 277 141 091 — 9 186
48 398 45 872 —2 526	51 548 48 367 —3 181	54 691 50 998 —3 693	57 842 53 767 —4 075	64 116 59 232 —4 884	80 631 73 801 — 6 830	97 328 89 395 — 7 933	168 189 155 672 —12 517
64 083 61 478 —2 605	67 255 63 973 —3 282	70 600 66 604 —3 996	73 952 69 373 —4 579	80 631 74 838 —5 793	97 328 89 407 — 7 921	114 452 105 001 — 9 451	186 102 171 278 —14 824
132 340 127 781 —4 559	135 932 130 276 —5 656	139 519 132 907 —6 612	143 112 135 676 —7 436	150 277 141 141 —9 136	168 189 155 710 —12 479	186 102 171 304 —14 798	257 752 237 581 —20 171

inkomsterna utgör årsinkomster. Då man läser tabellen bör vidare beaktas att den förutsätter förvärvsadrag på 300 kr. hos hustrun. Om hustruns arbetsinkomst utgjorts av t. ex. pension är hon inte berättigad till förvärvsavdrag. Hennes årsinkomst i tabellen måste då minskas med 300 kr. Om hon har barn och är berättigad till högre förvärvsavdrag måste hennes inkomst i tabellen istället höjas i motsvarande mån. Det kan nämnas att särbeskattningen sällan leder till skatteminskning när hustruns årsinkomst understiger 12.000 kr.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-17 18:05:08